

רש"י ד"ה חוץ מפתחה ז' ופתחה ח' שמביאות קרבן ונאכל.
דאי נמי אמרת שני קמאי לסוף זיבה אפ"ה הויא תחלת נדות וזיבה ממנין האחרון וכו'. פ"י, דנחשוב י"ב ימי ראייתה כך: ב' לימי זיבה - וזה גומר מנין הראשון, ומתחיל מנין אחרון בז' ימי נדה, ואח"כ ג' ימי זיבה, שבזה נעשית זבה, ופתחה ח' ימים עד מנין הבא - ביום ט', שבו מתחיל ימי נדות אם תראה אז. (ובשטמ"ק מוחק תיבות "תחלת נדות", וגרס: אפ"ה הויא זבה ממנין האחרון וכו').

רש"י ד"ה נגעי בתים. ושב הכהן ובא הכהן וכו'. כדי להבין דברי רש"י ראוי להביא כאן בקצרה הלכות נגעי בתים. [כל הדינים האלו מפורשים הם בפרשת מצורע (ויקרא יד:לג-מה)].

הרואה נגע בביתו, דינו שיבוא אל הכהן ויאמר "כָּנַע נֶאֱרָא לִי בְּבֵיתִי". ובא הכהן לראות את הנגע, - ואם יש בו מראה ירקרק או אדמדם מְצִנָּה הכהן לפנות את הבית וכו' ומסגיר את הבית לשבוע ימים, ושב הכהן ביום השביעי, - אם פשה הנגע מְצִנָּה לחלוץ את האבנים אשר בהן הנגע, ולקצות (היינו לקלף) את טיח הבית אשר סביבות הנגע, וליתן אבנים אחרות ולטוח את הבית [ודבר זה נקרא "חולץ וקוצה וטח"]. ונותן לו שבוע, אם חזר הנגע [אף אם לא פשה] נותן את הבית, את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית.

ואם לאחר ההסגר לא פשה הנגע, נותן לו שבוע נוסף של הסגר, אבל לא נתבאר בתורה מפורש מה דין הנגע לאחר ההסגר שני, ובא הלימוד מגזירה שוה ד"ושב הכהן" (פסוק ל"ט) "ובא הכהן" (פסוק מ"ד), לומר "מה שיבה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע. אף ביאה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע".

ואם אף לאחר ההסגר שני ג"כ לא פשה אלא נשאר עומד כבתחילה, ילפינן בתורת כהנים (פרשה ז' הלכה ז') מקרא ד"ובא" (פסוק מ"ד) ומקרא ד"וְאִם בָּא הַפֶּהֶן" (פסוק מ"ח) הרי כאן ב' ביאות, וילפינן במה מצינו, דכמו שבפשה אחר ההסגר השבוע השני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע ג', כך גם אם עומד בעינו אחר השבוע השני ג"כ חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע ג', דאי אפשר לטהר אלא בנרפא הנגע, וכאן רק עמד ולא נרפא, ואם לאחר שבוע ג' חזר [אף אם לא פשה], נותן. ואם לאו, מביא שתי צפרים וכו' לטהרת הבית. הרי לנו ג' שבועות לנגעי בתים.

בא"ד. מה ביאה וכו' אף שיבה וכו'. בספר מצור דבש כתב להגיה: מה שיבה וכו' אף ביאה וכו'. וכן הוא ברש"י על החומש (ויקרא יד:מח), ובתורת כהנים מצורע (פרשה ז' סוף הלכה ז').

רש"י ד"ה אלו נגעי אדם. אם לטהר או ליחלט וצדקה גדולה
היא זו. מכאן מבואר דאין הצדקה רק על הצד שיטהר אלא גם על הצד שיחלט. וע' בשמועת חיים שהאריך ופלפל בענין זה.

בא"ד. או אם תראה ג' ותרצה למנות וכו' תחלת נדה היה.
דברי רש"י אלו מוסבים על הא דכתב רש"י לעיל מיניה "ואם תפסוק לאחר ראיית שמיני זה שבועה ימים" וכו'. ופירושו, דלאחר שתראה יום שמיני ותפסוק שבועה ימים תראה ג' ימים, ותרצה לחושבן לימי נדות (ושאינה צריכה ז' נקיים), נחמיר עליה שהיא זבה גדולה, ונאמר שיום שמיני שראתה היה תחילת נדות, וא"כ ספרה שבועה לנדותה, ועכשיו ג' ימים אלו היו בימי זיבה, וזבה גדולה היא.

רש"י ד"ה שלשה עשר פתחה שבועה. (כל הדבור). ק"ק, מדוע
קיצר רש"י בדבריו כאן ולא פירש ממה נפשך (כמו שפירש בדבור הקודם ובסמוך בד"ה חוץ), דגם אם ז' ימים הוו ימי נדותה, וג' ימי זיבה, תצטרך ז' נקיים.

רש"י ד"ה שאין פתח בטועה פחות משבועה. שאפילו ראתה
ארבעה עשר וכו'. פ"י, דלפי החשבון של ב' ראשונים ימי זיבה, ז' ימי נדה, וה' ימי זיבה, תצטרך רק עוד ו' ימים. על זה מפרש דמ"מ צריכה ז' נקיים.

רש"י ד"ה ואינו נאכל. דחולין מלוקין אינן אלא נבילה. ע'
ברבינו גרשום שכתב דבחטאת העוף הבאה על הספק יש ב' ספקות של איסור: חדא, ספק איסור נבילה (וכפירש"י). ושנית, ספק איסור חולין בעזרה.

והנה רש"י בכריתות (דף כו: ד"ה ובדין הוא) כתב לחדש דאיסור של חולין בעזרה איכא רק בשחיטה ולא במליקה. וע"ש בשטמ"ק (אות כ') שהקשה מהגמ' בנזיר (דף כט.) דמשמע דאף במליקה איכא איסורא דחולין בעזרה, ע"ש. וע' בהערות שעל השטמ"ק (כת"י) בסוגיא דידן.

ויש להעיר, דלכאורה איכא עוד ספק איסור - והוא איסור של טריפה. דכל מליקה היא גם טריפה, כדמוכח מהא דפרכינן במנחות (דף מה.) על הא דכתיב ביחזקאל (מד:לא) "כָּל נֶבֶלָה וטְרֵפָה מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֵאָכְלוּ הַכֹּהֲנִים", ודרשינן: כהנים הוא דלא יאכלו הא ישראל אכלי. א"ר יוחנן פרשה זה אליהו עתיד לדורשה, רבינא אמר כהנים איצטריך ליה, סד"א הואיל ואשתרי מליקה לגבייהו תשתרי נמי נבילה וטריפה, ע"ש. וכתב שם בחשק שלמה, וז"ל: היינו משום דבכל מליקה אית בית תרי איסורי - נבילה וטריפה. דבתחילה כשחותך שדרה ומפרקת נעשה טריפה, משום דנפסק חוט השדרה. ואח"כ כשחותך הסימנים הוי נבילה, עכ"ל. וכן כתב בערוך לנר (יבמות לג. ד"ה אלא וד"ה ובהכי), ע"ש וצ"ע.

ואפשר דאה"נ דאיכא נמי ספק טריפה, אבל חדא מתרתי נקט (ומשום דהאיסורים של נבילה וטריפה קרובים זה לזה, לכן קיצר רש"י בלשונו ולא חש להזכיר שניהם).